

‘Bewust grondbeleid is goed, maar het wordt wel lastiger om aan schone grond te komen’

Zand- en grindhandelaar past zich aan de nieuwe normen aan,
maar blijft gek op zijn vak

Zand- en grindhandelaar Hardeman uit Veenendaal (sinds 1938) blijft zichzelf opnieuw uitvinden. Het familiebedrijf zet in op duurzame halfverharding en blijft zich verbreden, bijvoorbeeld met betonmortel op recept. Ook de actualiteit wordt op de voet gevolgd, zoals de consternatie rond fpas. Directeur-eigenaar Gijs Hardeman: ‘We willen doorgaan met waar we goed in zijn en wat onze klanten waarderen, en tegelijkertijd actueel en vernieuwend zijn.’

Auteur: Karlijn Santi Raats

Het bedrijf Hardeman werd in 1938 opgericht door de vader en opa van de huidige eigenaar. Met paard en wagen begonnen zij ooit met het ontginnen van bos in Ede. De handel in zand begon met zand uit de heuvel waarop hun eigen huis stond. Die groeven zij af en ze verkochten het zand in partijen. ‘Mijn vader heeft daarna enkele zandaftgravingen gehad in en om Renswoude. Dat mocht in die tijd nog zonder vergunning. Nu halen we zand van verschillende winningslocaties door heel Nederland.’

Winning

Hardeman is vol van zijn vak en vertelt begeesterd. ‘In de oude loop van rivieren, die zich door de jaren heen wat verplaatsen, bevindt zich in diepere lagen vaak een afzetting van mooi grof zand. Dit zand wordt wel industriezand genoemd en is ook geschikt voor de betonindustrie. Zo wordt er in de Achterhoek goed zand gewonnen uit de oude loop van de Oude

IJssel. In Limburg liggen ook goede winlocaties. Gelderland heeft ze ook, tussen de rivieren, bijvoorbeeld rond Bommel en Echteld. De zand- en grindafzetting is vaak duizenden jaren oud en afkomstig uit hoger gelegen gebieden, zoals de Alpen. Maar er is ook grind vrijgekomen bij het Grensmaasproject, waarbij de uiterwaarden werden uitgediept voor meer waterbergend vermogen. Ons moraine grind, mooi rond van vorm en ideaal als wateropvangmateriaal aan de rand van daktuinen, komt uit de Boven-Rijn. Sinds 2015 hebben we ook vijverklei; die komt uit Limburg. Zestien meter onder het zand zit een laag eeuwenoude leem; die wordt apart ontgraven en apart gezet. Deze leem is volledig schoon.’

Met beleid

Hardeman is zich ervan bewust dat we zuinig moeten omgaan met onze natuurvoorraden. ‘Met name grind wordt wel schaarser. Je mag

dan ook niet meer zomaar overal grind weghalen, zoals in de tijd van mijn opa werd gedaan. Om iets terug te doen voor het milieu, kun je mooie natuur ontwikkelen in een zuigplas. Er zijn ook nieuwe initiatieven voor hergebruik van beton. In sommige gevallen zou zeezand in plaats van grof zand toegepast kunnen worden. Men moet dan wel zorgvuldig kijken voor welke toepassing in verband met het zoutgehalte, zelfs al zou dit zand gespoeld zijn. Een hovenier moet bijvoorbeeld voorzichtig zijn als hij het toepast in een terras dat vlak bij een border ligt.'

Verbreiding

De derde generatie Hardeman heeft het bedrijf geleidelijk laten groeien. Het telt inmiddels tien fulltime en twee parttime medewerkers, acht vrachtwagens, twee graafmachines en een shovel. Verschillende vrachtwagens zijn uitgerust met een containerinstallatie en auto-laadkraan. Het bedrijf heeft zijn activiteiten in

de loop van de jaren verbreed. De helft van de omzet komt uit afvaloverslag en -recycling, 25 procent wordt behaald in de hovenierssector, 5 procent in de particulieren sector en 20 procent in de wegenbouw. Hardeman verkoopt zand, grind, split, bemeste tuinaarde en bomengrond volgens BRL 9335-4, vijverklei voor de aanleg van natuurlijke vijvers, breuksteen en halfverharding. Daarnaast levert het bedrijf diensten zoals afvalrecycling, transport, grondwerken, splitstrooien, verhuur van afval- en opslagcontainers en rijplatenverhuur. Het heeft een weegbrug en is BRL-9335-1 gecertificeerd voor de inname van grond. Hardemans grondbank bestaat sinds 2015.

Sinds 15 oktober dit jaar is Hardeman franchisenemer bij Betonstation.nl. Er werd een Italiaanse betonmengmachine aangeschaft, waarmee met een capaciteit van 25 kuub per uur mortel volgens acht recepten kan worden geproduceerd. Cement wordt aangevoerd, zand en grind heeft Hardeman in overvloed. 'Kleinere

aanvragen zijn voor grote betoncentrales niet echt interessant. Wij zijn heel geschikt voor de groep klanten die kleine hoeveelheden stampbeton wil voor toepassing achter betonbanden, of stabilisatiezand. Kleine hoeveelheden kunnen ophalen met de aanhangwagen; grote hoeveelheden kunnen we bezorgen.' Alhoewel Hardeman de weg van gestage vernieuwing en verbreding heeft gekozen, is er geen webshop. Daar zit een gedachte achter. 'Grote landelijke spelers zijn daar al heel goed in. Bovendien willen we wat de verkoop betreft graag zo persoonlijk mogelijk blijven omgaan met de klant, om maatwerk te kunnen leveren. Dan weten de klanten wie wij zijn en weet ik wie de klant is. Dat gaat ons het beste af per telefoon en e-mail.'

Achterhoeks Padvast

Veel van de hoveniersklanten zitten in de regio. Maar als het gaat om Achterhoeks Padvast, waarvan Hardeman sinds tien jaar het agentschap heeft, is de hoveniersklandizie landelijk. Circa tien jaar geleden rolde producent Netterden Zand en Grind het Achterhoeks Padvast lokaal en regionaal uit. De halfverharding werd een landelijk succes bij met name groenvoorzieners, hoveniers en particulieren. 'Het grijswitte gesteente heeft een natuurlijke uitstraling. Dat blijkt men over het algemeen het mooiste te vinden voor de aanleg

'We moeten grond op 28 stoffen laten testen, boven op de stoffen die we al lieten analyseren'

Oprijlaan met Achterhoeks Padvast op een landgoed in Maarn. Hardeman: 'In oprijlanen en parkeerplaatsen wordt soms alleen 0/14 mm verwerkt, vanwege de gewenste grovere grinduitstraling.'

5 min. leestijd

van paden.' Hardeman vertelt wat meer over Achterhoeks Padvast. 'Dit type halfverharding is een hard materiaal. Het wordt samengesteld bij de winning in Gendringen en bestaat uit (te groot) gesteente dat niet geschikt is voor de betonindustrie. Dit gesteente wordt gebroken, gezeefd en gesorteerd; uiteindelijk blijft er een gebroken korrel over in de maten 0/6 mm en 0/14 mm of 0/22 en 0/31,5 mm. Het gesteente heeft scherpe hoeken, wat het geheel zeer stabiel maakt. Achterhoeks Padvast laat verticaal water door. De halfverharding wordt geleverd met het NL Greenlabel Duurzaamheidspaspoort A; omdat het niet in kwaliteit achteruitgaat en volgens het Besluit Bodemkwaliteit een schoon product is zonder toeslagstoffen, is het te hergebruiken. Het terras en de struintuinen in de Tuinen van Appeltern zijn ermee aangelegd.'

Achterhoeks Padvast heeft volgens de distributeur ook weinig onderhoud nodig, mits goed aangelegd. 'Wij geven de hoveniers verwerkingsadvies. Je moet het aanbrengen op een waterdoorlatende zandondergrond van 10-15 cm. Dit kan straat- of drainzand zijn, in elk geval géén leemhoudend zand. Vervolgens breng je een laag Achterhoeks Padvast 0/14 mm aan met een minishovel met brede schuiver, of, zoals in grotere projecten, met een asfaltafwerkmaschine. In tuintjes wordt het gewoon handmatig aangebracht. Daarna moet de toplaag met 0/6 mm worden aangebracht. Uitzonderingen zijn oprijlanen en parkeerplaatsen; daar wordt soms alleen 0/14 mm verwerkt vanwege de gewenste grovere grinduitstraling. Bij een bestelling kan de halfverharding los gestort worden, maar we leveren ook in bigbags in de gewenste hoeveel-

heid. Bestellingen kunnen in combinatie met splitsoorten, lava of andere producten die we leveren.'

Nieuwe normen

Omdat Hardeman een grondbank heeft, heeft hij ook te maken met de groep zorgwekkende stoffen pfas. 'Als partijen grond komen brengen, voegen wij die samen in een vak van 100 ton. Van die 100 ton nemen wij standaard een indicatief monster en dat brengen we ter analyse naar het laboratorium. De uitkomst voeren wij in een programma in. Dit programma geeft aan welke klasse grond het is: "schoon", "wonen", "industrie" of "niet toepasbaar" (indien het verontreinigd is). Per 1 december verandert de norm. We moeten grond nu op 28 extra stoffen laten analyseren in het lab, boven op de stoffen die we al lieten analyseren. Deze nieuwe norm vergt wat aanpassingsvermogen. Ook zijn de extra analyses wat kostenverhogend, maar dat hoort bij het risico van het ondernemerschap. Door de strengere normen (0,1 mcg pfas toegestaan per kg droge stof) wordt het wél lastiger om aan schone grond te komen. De meeste grond die voorheen als schoon beschouwd werd, bevat 0,3 of 0,6 mcg pfas per kg droge stof; 50 tot 60 procent was 'schoon'. Nu is dat minder dan 10 procent. Al die grond is nu klasse "wonen" of "industrie" en alleen bovengronds toe te passen, bijvoorbeeld in een geluidswal. Toch vindt Hardeman het goed is dat er meer bewustwording is rond dit thema om Nederland niet vuiler te maken door het slepen met grond. 'Niemand is erop tegen om goed te zijn voor de natuur.' Ook is hij blij dat er vanaf 1 december duidelijkheid komt. 'Dan wordt de situatie weer een stuk werkbaarder. De genoemde extra 28 stoffen waarop we de grond moeten analyseren, staan overigens nog niet vast. Onder andere het RIVM en Cumela zijn nog in kaart aan het brengen wat er allemaal in de grond zit. Dat weten we namelijk niet precies, en ook niet hoe schadelijk die stoffen zijn. Daar moet een correcte bodemkwaliteitskaart uit voortkomen.'

'We weten nog niet precies wat er in de bodem zit en ook niet hoe schadelijk die stoffen zijn'

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/31397/bewust-grondbeleid-is-goed-maar-het-wordt-wel-lastiger-om-aan-schone-grond-te-komen